

lámvonal-, illetve párhuzamos vonalköteggel díszített cserepek voltak, amelyek a kora Árpád-korra keltezhetők.

A leletek a váci Tragor Ignác Múzeumba kerültek.

KŐVÁRI KLÁRA

155. Gyál, 3. számú lelőhely

(Pest megye) B, Á

Az M0 autópálya Pest megyei szakaszának építését megelőző régészeti feltárás során az M5 autópálya és az M0-4 főút csomópontja közti szakaszon, valamint a 4. sz. főút – Vecsést és Üllőt elkerülő – nyomvonalán dolgoztak 2003. március és november között a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága munkatársai. Geodéta Szánthó Dániel, térinformatikus Zoltán S. Péter vezetésével Progli Szabolcs és Tóth Károly. A teljes feltárás koordinátora: Tari Edit.

A lelőhely az M5 autópálya gyáli leágazásánál elterülő dombot foglalja magába. 2003-ban az autópályától Ny-ra eső – mintegy 90 000 m²-en elterülő – dombhát és domboldal kutatását végeztük el, melynek során felszínre került a 2002-ben az út mindkét oldalán feltárt település D-i, DNy-i széle.

Az idej munkálatok során napvilágot látott – az összesen 55 régészeti objektum között – 5 Árpád-kori földbe mélyített lakóház, melyek közül egy a dombhát legmagasabb részén, 4 pedig attól mintegy 400 m távolságban helyezkedett el. A házakon kívül a domb nyugati lankáján számos árkot találtunk, melyek többsége – a néhány Árpád- és bronzkori kivételével – leletek hiányában nem volt keltezhető. A házak közelében több szeméttároló gödört is feltártunk.

A lelőhely objektumainak leletanyaga (bekarcolt csigavonalas, hullámvonalas, hullámvonal-köteges, beszürkült, körömbenyomkodásos, rádlis díszítésű, szürke fazekak, fehér kerámia, cserépbogrács, palack, „bécsi fazék” stb.) arra utal, hogy az egykori falu a 11–14. század között volt lakott. Árpád-kori leletkörnyezetben találtuk a korszakban egyedülálló, egész külső felületén zöld mázzal és rátett „sodort” mintával díszített korsót, melynek a lelőhely két, egymástól távol eső részén kerültek elő a darabjai.

SZABÓ LEVENTE

156. Gyál, 7. számú lelőhely

(Pest megye) B, Sza, Kö, Kú, Ú

A lelőhelyen 2003 nyarán 121 őskori, szarmata és kora középkori telepjelenséget tártunk fel. A homokos terület sík jellegét kisméretű, lepusztult, de még ma is érzékelhető kiemelkedések törik meg, melyek körül a mélyebben fekvő részeken vízzáró rétegek alakultak ki.

Ehhez a sajátos geológiai környezethez alkalmazkodva alakította ki itt élőhelyét a középső bronzkori népesség egy csoportja. Településük ÉNy-i, DNy-i, ÉK-i vége ismert, a DK-i része a felszíni leletek alapján, a

nyomvonalon kívül mintegy 100 méteren keresztül folytatódik. A korszakba sorolható objektumok kivétel nélkül gödrök, melyek területileg két nagyobb csoportban tömörülnek. A köztük lévő üres rész a terület legmagasabb pontja, ahol a felszíni gyűjtés során a leg-sűrűbben fordultak elő cserepek. A látszólagos ellentmondást a homokhát erőteljes eróziójával magyarázhatjuk, melynek során elpusztult a település feltételezhető központja. A gödrök alakja kerek, általában egyenes falúak, aljuk íves profilú, mélységük az említett kiemelkedéstől távolodva nő. A kerámiaanyag szegényes, egy félig megmaradt fülesbögrén, s néhány mészbetétes töredéken kívül érdekességgel nem szolgált. A korszak fémművességének néhány díszítetlen bronzlemeztöredék, illetve egy félbetört fűjtatócső-vég állít emléket. A lelőhelyet a leletanyag alapján a koszideri korszak elé soroljuk.

A szarmata kort három gödör képviselte.

A középkorban egy 2,5×2,5 m alapterületű ház épült a területen, melynek mind a négy fala mentén, annak közepe táján egy-egy cölöplyuk helyezkedett el. A ház belsejében további cölöplyukak és egy munkagödör került elő.

A területen még számos kora újkori árok és 2 bizonytalan korú kút látott napvilágot. A lelőhelyet kétség kívül az őskori település teszi érdekessé, s bár ennek anyaga szegényes, a telep nagy része pedig elpusztult, a földrajzi környezethez való viszonyulása alapján településszerkezeti szempontból figyelemreméltó eredménnyel szolgált.

Munkatársak: Szanyi Brigitta régész, Szászvári Linda, Szöllősi Géza régésztechnikusok.

7A számú lelőhely

Elvégeztük a jelentős mértékben már elpusztult lelőhely szondázását. A szondaárkok által közrezárt terület 20 500 m². Összesen 12 régészeti objektumot találtunk, ezeken a helyeken kisebb felületeket lehumusztunk. A nem túl nagyméretű lelőhelyen főleg árkokat (négy-szögletesek) és néhány kutat találtunk újkori leletanyaggal.

SZABÓ LEVENTE – PÉTERVÁRY TAMÁS

157. Gyál, 8. számú lelőhely

(Pest megye) Kö

A lelőhelyen 2003. augusztus vége és november eleje között egy középkori település feltárásába kezdtünk. Az eddig megkutatott objektumok többsége (63) gödör. Ezek alakja változatos, nagy részük azonban kerek, sekély. Az eddig előkerült kerek kutak függőleges falúak voltak, nagyjából 0,5 m mélységben lekerekített téglalap alakúra szűkülve mélyültek tovább. Területi elhelyezkedésük is figyelemre méltó, egymástól nagyjából 5 m távolságban, egy egyenes vonal mentén helyezkedtek el.

A település házait kis, 2–4-es csoportokba rendeződve találtuk. Az uralkodó széljárásnak megfelelő ÉNy-